

15.9.2023

Lausunto luonnoksesta hallituksen esitykseksi laiksi sähköisen viestinnän palveluista annetun lain muuttamisesta

Kaupan liitto kiittää mahdollisuudesta lausua otsikkoasiassa ja lausuu kantanaan seuraavaa.

1. Lakiehdotuksen vaikutukset kaupan alan yrityksiin ja kuluttajiin

Luonnoksessa hallituksen esitykseksi laiksi sähköisen viestinnän palveluista annetun lain muuttamisesta (jatkossa HE-luonnos, s. 13) todetaan, että "[t]alouden toimijat voisivat jatkossakin asettaa tietyt radiolaitteet kuluttajien ja muiden loppukäyttäjien saataville myös latauslaitteen kanssa, mutta muutoksen myötä erillismyynnistä tulisi pakollista, eli talouden toimijan olisi vähintään tarjottava mahdollisuus ostaa laite ilman latauslaitetta." Sääntelyn merkittävimmät vaikutukset kaupan alan yrityksiin liittyvät Kaupan liiton arvion mukaan mainittuun seikkaan.

Sääntelyn kertaluonteisia ja pysyvämpiä kustannusvaikutuksia eri talouden toimijoihin on käyty kattavasti läpi HE-luonnoksessa. Vaikutuksia lain soveltamisalaan kuuluvia radiolaitteita ja niiden latauslaitteita tarjoavien yritysten myyntiin on haastavampaa ennakoita mm. myyjien tuotevalikoimien erilaisuuden, teknologisen kehityksen (mm. langaton lataus) ja asiakaskäyttäytymisen ennakoitujen ja ennakoimattomien muutosten vuoksi. Joitakin yleisiä arvioita voidaan esittää, mutta niiden tarkkuuteen tulee suhtautua varauksella.

Kaupan liitto pitää mahdollisena, että HE-luonnoksessa (s. 13) kerrotulla tavalla "vähittäiskauppiat ja jakelijat hyötyisivät erillisten latureiden myynnin lisääntymisestä, sillä niistä saisi paremman tuoton kuin matkapuhelinten kanssa myytävistä latureista" ainakin lyhyellä aikavälillä. Toisaalta valmistajat, maahantuojat ja jakelijat voivat hinnoittelupäätöksillään vaikuttaa siihen, missä määrin radiolaitteita myydään yhdessä latauslaitteen kanssa verrattuna ilman latauslaitetta myytäviin radiolaitteisiin ja erillisiin latauslaitteisiin, joten lainsäädännön vaikutukset voivat jäädä myös ennakoitua pienemmiksi.

HE-luonnoksessa on toistettu komission vaikutustenarvioinnissa tehty arvio siitä, että "[v]aikutukset vähittäiskauppioiden ja jakelijoiden toimintaan kasvattavat niiden liikevaihtoa arvioilta 457 miljoonalla eurolla vuodessa". Käsitksemme mukaan HE-luonnoksessa viitataan komission vaikutustenarvioinnin taulukossa 32 eikä taulukossa 30 esitettyyn lukuun, johon sisältyvät matkapuhelinten ohella muutkin sääntelyn piiriin kuuluvat radiolaitteet. Vastaavaa arviota kansallisista vaikutuksista ei ole esitetty, mutta ainakin karkea arvio olisi tervetullut arvion tekemisen haastavuudesta huolimatta.

Pidemmällä aikavälillä on todennäköistä, että sellaisten radiolaitteiden, joiden mukana toimitetaan latauslaite, sekä erillisten latauslaitteiden myynti vähenee kaikissa myyntikanavissa, kun kuluttajilta keskimäärin löytyy radiolaitteeseen soveltuva latauslaite taloudesta. Vaikka erikseen myytävien latauslaitteiden kate olisi korkeampi kuin radiolaitteiden yhteydessä toimitettavien latauslaitteiden laskennallinen kate, koko lainsäädäntö tähtää siihen, että jatkossa latauslaitteita myydään vähemmän. Näin ollen on epävarmaa, kasvattaako vai vähentääkö lakimuutos suomalaisten vähittäiskauppioiden ja jakelijoiden liikevaihtoa.

Sääntely saattaa heijastua radiolaitteita ja niiden latauslaitteita maahantuovien yritysten ja niitä tarjoavien jakelijoiden myyntiin epätasaisesti näiden tuotevalikoimasta ja myyntikanavasta riippuen. Jos kuluttajat alkavat ostaa huomattavassa määrin ilman brändin omaa latauslaitetta myytäviä matkapuhelimia ja suosivat esimerkiksi edullisempia "tarvikelatureita", voi tarvikelatureiden myynti kasvaa tai se ei ainakaan vähene samassa

15.9.2023

mittakaavassa kuin brändilatureiden myynti. Tarvikelatureita myydään runsaasti myös kansainvälisissä verkkokaupoissa ja verkkomarkkinapaikoilla ja osa kuluttajista ostaa tulevaisuudessa kuten nytkin laturinsa muualta kuin suomalaisilta kaupoilta, joten lainsäädännön vaikutus nimenomaan kotimaiseen kysyntään on hyvin epävarma.

Kaupan liitto haluaa myös nostaa esille lainsäädännön mahdolliset negatiiviset vaikutukset kuluttajaturvallisuuteen, joita HE-luonnoksessa ei ole käsitelty. Kuluttajille tarjotaan kansainvälisissä verkkokaupoissa ja verkkomarkkinapaikoilla sellaisia latauslaitteita, jotka eivät täytä eurooppalaisia vaatimuksia ja voivat olla vaarallisia käyttäjille. Haaste on tuotu esille myös komission vaikutustenarvioinnissa (s. 61–62 ja 100–101). Toivomme, että hallituksen esitystä täydennetään kansallisten markkinavalvontaviranomaisten arviolla siitä, paljonko vaatimustenvastaisia latureita Suomeen vuosittain tuodaan ja miten lakimuutos saattaa vaikuttaa asiaan.

2. Lakiehdotuksen suhde muuhun lainsäädäntöön

HE-luonnoksen (s. 12) mukaan ”[r]adiolaitedirektiivin vaatimien muutosten lisäksi ei ehdotettaisi tehtävän muita direktiivistä riippumattomia tai kansallisia muutoksia. Radiolaitedirektiiviin tehdyt muutokset ovat verraten yksityiskohtaisia ja teknisiä, eivätkä jätä kansallista liikkumavaraa. Säännökset ovat yksiselitteisiä eivätkä ne sisällä vaihtoehtoja tai valinnaisuuksia.” Vaikka direktiivin säännökset eivät jätä kansallista liikkumavaraa, uuden lainsäädännön vaikutukset muuhun lainsäädäntöön ja sen tulkintaan on Kaupan liiton näemyksen mukaan huomioitava vähintään viranomaisvalvonnassa kattavasti.

Esimerkiksi kuluttajansuojalain 5 luvun 12 § 3 momentissa säädetään tavaran yleisistä vaatimuksista (objektiivinen vaatimustenmukaisuus). Näihin sisältyy vaatimus lisävarusteista, joita kuluttaja voi kohtuudella odottaa saavansa. Jos tavara poikkeaa yleisistä vaatimuksista eikä muuta ole nimenomaisesti sovittu (subjektiivinen vaatimustenmukaisuus), katsotaan tavarassa olevan myyjän vastuulla oleva virhe. Viitatus kuluttajansuojalain 5 luvun 12 § 3 momentin säännöskohtaisissa perusteluissa (HE 180/2021 vp s. 48) todetaan seuraavasti: ”Ehdotetun momentin 3 kohdan mukaan tavaran mukana olisi toimitettava sellaiset lisävarusteet, pakkaukset sekä asennus-, käyttö- ja muut ohjeet, jotka ostaja voi kohtuudella odottaa saavansa. Esimerkkinä lisävarusteesta, jonka ostaja voi kohtuudella odottaa saavansa, voidaan mainita älypuhelimien mukana toimitettava laturi.”

Radiolaitteen pakkaukseen on ehdotetun 253 f §:n mukaisesti liitettävä kuvamerkki, joka osoittaa, toimitetaanko radiolaitteen mukana latauslaite vai ei, ja etämyynnissä kuvamerkki on esitettävä lähellä hintamerkintää. Kaupan liitto katsoo, että latauslaitteen puuttumista ei voida jatkossa pitää kuluttajansuojalain 5 luvun 13 §:n nojalla myyjän virheenä, vaikka kuluttaja ei olisi huomannut asianmukaisesti esitettyä kuvamerkkiä. Asia ei edellytä lakimuutosta, mutta se on otettava huomioon viranomaisvalvonnassa.

Kuten edellä on todettu, osa kuluttajista ostaa erilliset latauslaitteet kansainvälisiltä verkkokaupoilta ja verkkomarkkinapaikoilta. Etenkin EU:n ulkopuolelle sijoittautuneet jakelijat tarjoavat verkkomarkkinapaikoilla myös latureita, jotka eivät täytä eurooppalaisia tuoteturvallisuus- ja muita vaatimuksia. Kaupan liitto pitää tarpeellisena, että markkinavalvonnassa seurataan, lisäävätkö kuluttajat latauslaitteiden ostamista verkkomarkkinapaikkojen kautta, ja tarvittaessa valvotaan tehostetusti latauslaitteiden vaatimustenmukaisuutta.

3. Muut huomiot lakiehdotuksesta

Kaupan liitolla ei ole huomautettavaa lakiehdotuksen pykäläluonnoksista tai lainsäädännön muista vaikutuksista.

15.9.2023

Kunnioitavasti

KAUPAN LIITTO

Mari Kiviniemi
toimitusjohtaja